

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WP3 - Przewodnik metodologiczny dotyczący
transformacyjnej edukacji w Europie

Przewodnik dla trenerów

Warsztaty nr 2, część B „Nauczanie i wspieranie zróżnicowanych uczniów” XENIOS POLIS

Erasmus+ | KA2 - Partnerstwa strategiczne | Projekt nr 2023-1-IE01-KA220-VET-000159740

Ten projekt został sfinansowany przy wsparciu Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną.

TRANSFORM

Energizer

Prowadzący prosi uczestników o schowanie zegarków, które mogą posiadać.

Następnie wszyscy muszą usiąść na krzesłach w ciszy i z zamkniętymi oczami.

Prowadzący prosi wszystkich o wstanie i zamknięcie oczu. Na komendę „START!” każda osoba ma odliczyć do **60 sekund** i usiąść, gdy skończy.

Gdy osoby osiągną 60 sekund i usiądą, mogą otworzyć oczy.

Poproś uczestników, aby oszacowali, jak długo mieli zamknięte oczy i podali swój czas pierwszej i ostatniej osobie.

Ten energizer otwiera koncepcję postrzegania rzeczywistości i tego, jak może się ona różnić między kulturami. Moderator może rozpocząć rozmowę na ten temat po energizerze, aby wprowadzić główny temat warsztatów szkoleniowych.

Wprowadzenie do szkolenia

Warsztaty szkoleniowe analizują koncepcje związane z **różnorodnością** w kontekście edukacji oraz sposoby, w jakie nauczyciele mogą wspierać różnorodnych uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem różnorodności kulturowej. Przedstawiono podejścia edukacyjne i metodologie, które odnoszą się do różnorodności i **inkluzji**, a także wspierające i włączające praktyki, które nauczyciele mogą wykorzystać do poprawy swojego nauczania.

Cele:

- Zrozumienie zasad edukacji włączającej i szkolenia.
- Rozpoznanie cech i potrzeb różnych grup uczniów (np. uczniów zróżnicowanych kulturowo, językowo i z zaburzeniami układu nerwowego).
- Rozwijanie adaptacyjnych strategii nauczania, które zaspokajają różne style uczenia się i umiejętności.
- Wspieranie integracyjnego środowiska klasowego, które promuje uczestnictwo i zaangażowanie.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Różnorodność

Różnorodność: stan bycia innym w porównaniu z innymi jednostkami. Jest to integralna część gatunku ludzkiego, ponieważ wszyscy jesteśmy wyjątkowi. We wszystkich klasach uczniowie mają różne style uczenia się, trudności w nauce, wiedzę podstawową, zdolności językowe i pochodzenie kulturowe. (Banks et al., 2005)

Różnorodność w klasie jest wyzwaniem dla nauczycieli, ale zapewnia także możliwości rozwoju osobistego. Klimat w klasie, który sprzyja wielokulturowości i kontaktom międzykulturowym, koreluje z wyższą samooceną inteligencji kulturowej. (Schwarzenthal et al., 2019)

Różnorodność

Różnorodność może być korzystna dla całej klasy, jeśli jest odpowiednio traktowana. Aby odpowiedzieć na potrzeby zróżnicowanych kulturowo uczniów i wspierać ich, nauczyciele potrzebują pewnej wiedzy, umiejętności i postaw.

- ✓ Zrozumienie wpływu tła kulturowego na zachowanie ludzi i zachowanie otwartego umysłu.
- ✓ Zdolność adaptacji, komunikacja, tolerancja.
- ✓ Szacunek, wrażliwość kulturowa i świadomość.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Inkluzja

Inkluzja w edukacji odnosi się do zapewnienia równego dostępu do wysokiej jakości edukacji dla wszystkich, niezależnie od zdolności, pochodzenia i cech osobistych.

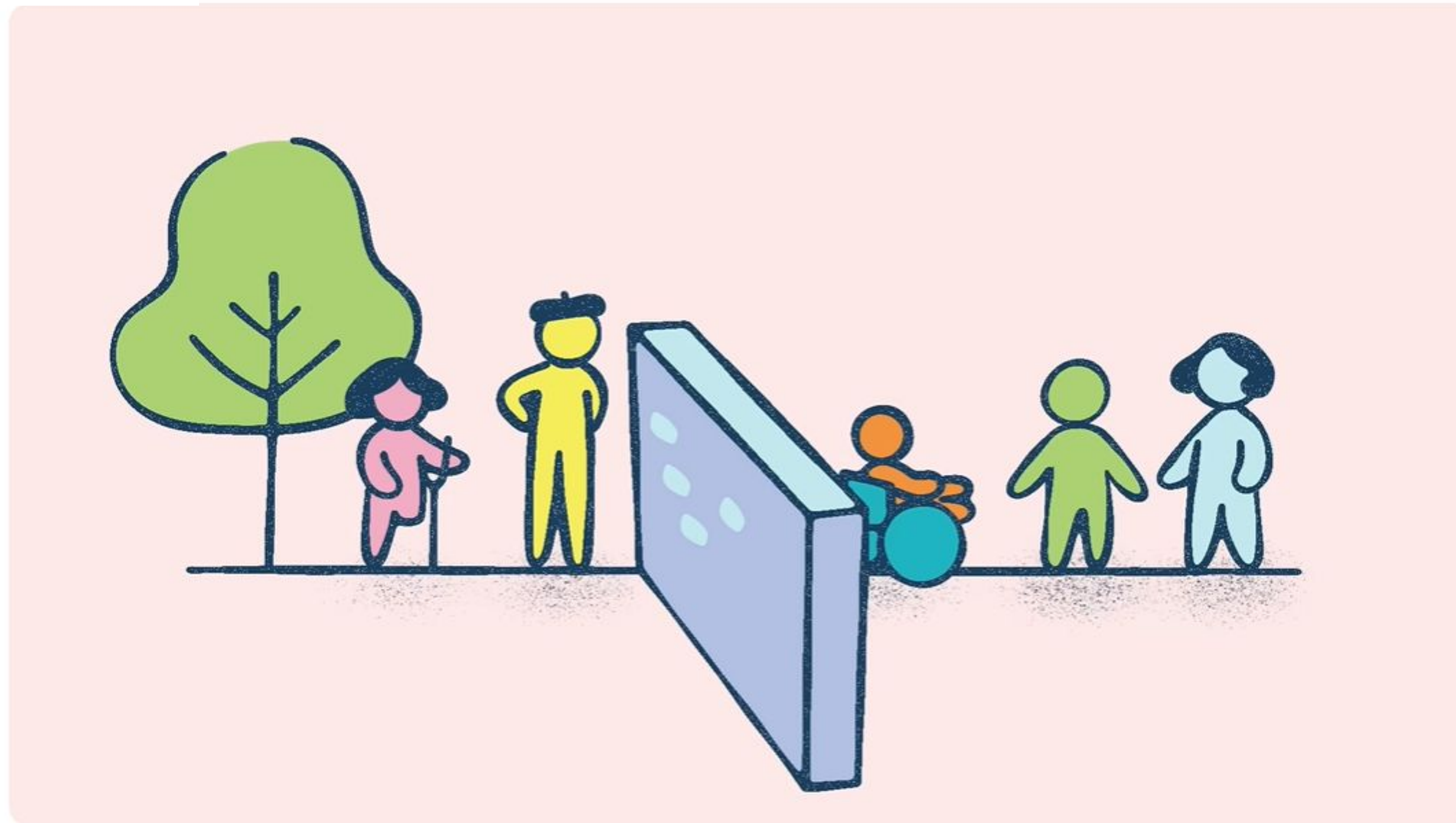
Dla edukatorów kształcenia i szkolenia zawodowego edukacja włączająca oznacza projektowanie programów nauczania i środowisk uczenia się, które są dostępne i dostosowane do potrzeb osób o zróżnicowanych potrzebach, takich jak uczniowie niepełnosprawni, z barierami językowymi, zaburzeniami psychicznymi lub różnicami kulturowymi. (Jardinez & Natividad, 2024).

Materiały edukacyjne muszą zaspokajać potrzeby wszystkich uczniów, nawet jeśli się różnią. Środowisko edukacyjne powinno charakteryzować się szacunkiem, równością i współpracą.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Inclusion and Education: #AllmeansALL

GEM Report UNESCO
4,14 χιλ. εγγεγραμμένοι

Εγγραφή

2,2 χιλ.

Κοινοποίηση

Wideo: <https://www.youtube.com/watch?v=kEyjlqixq9c>

Migracja

Migracja wprowadza nową dynamikę do systemów kształcenia i szkolenia zawodowego (VET), ponieważ osoby z różnych krajów i kultur wnoszą unikalne perspektywy, umiejętności i wyzwania do środowisk edukacyjnych.

Nauczanie uczniów-migrantów odzwierciedla kwestię ogólnej integracji społecznej imigrantów, ponieważ edukacja jest formą ich integracji. Integracja jest procesem interaktywnym, w którym obie grupy dokonują adaptacji. Społeczeństwo przyjmujące musi ułatwiać integrację migrantów, a edukacja dorosłych jest bardzo przydatnym środkiem w tym procesie.

(Berry, 2017)

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Migracja

W roku 2022...

**448.8
million
inhabitants**

living in the EU (2023)

**27.3 million
are non-EU
citizens**

(6% of EU's total
population)

**42.4 million
people were
born outside
the EU****

(9% of all EU
inhabitants)

**7.03 million
people**

immigrated to the EU

**2.73 million
people**

emigrated from the EU

**4.30 million
people**

total net immigration to
the EU

Sector	Employment of non-EU citizens	Employment of EU citizens
Accommodation and food service activities	11.3%	4.2%
Administrative and support service activities	7.6%	3.9%
Domestic work	5.9%	0.7%
Construction	9.1%	6.6%

Źródło:

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/promoting-our-european-way-of-life/statistics-migration-europe_en

Oczywiste jest, że imigranci stanowią dużą część populacji UE. Dlatego ich obecność jest silna w społeczeństwie, a także w sektorze zatrudnienia. Oznacza to, że konieczne jest podjęcie działań promujących integrację i włączenie populacji imigrantów do edukacji i wszystkich sektorów rzeczywistości społecznej.

Migracja

Nauczanie uczniów-migrantów stanowi wyzwanie dla nauczycieli, zwłaszcza jeśli nie zostali oni odpowiednio przeszkoleni w tym zakresie.

- ✓ Wyzwania kulturowe: konflikt oczekiwań (nauczyciele mogą oczekiwać, że migranci całkowicie się zmienią, aby się dostosować, podczas gdy uczący się migranci mogą być zestresowani i obawiać się procesu nauczania), szok akulturacyjny.
- ✓ Bariery językowe
- ✓ Różnice osobiste

(Kärkkäinen, 2017)

Jednak pomoc nauczycielom w pokonywaniu takich wyzwań jest ważna, ponieważ zróżnicowane kulturowo klasy są korzystne dla uczniów.

Inkluzywne podejścia pedagogiczne

W tej części warsztatów przedstawimy kilka kluczowych podejść pedagogicznych i metodologii, które są wykorzystywane przez nauczycieli, aby pomóc uczniom zróżnicowanym kulturowo w procesie uczenia się. Te podejścia pedagogiczne to:

- ✓ Uniwersalne projektowanie dla nauki (UDL)
- ✓ Zróżnicowane nauczanie (DI)
- ✓ Edukacja dostosowana do kultury
- ✓ Nauczanie uwzględniające kontekst kulturowy

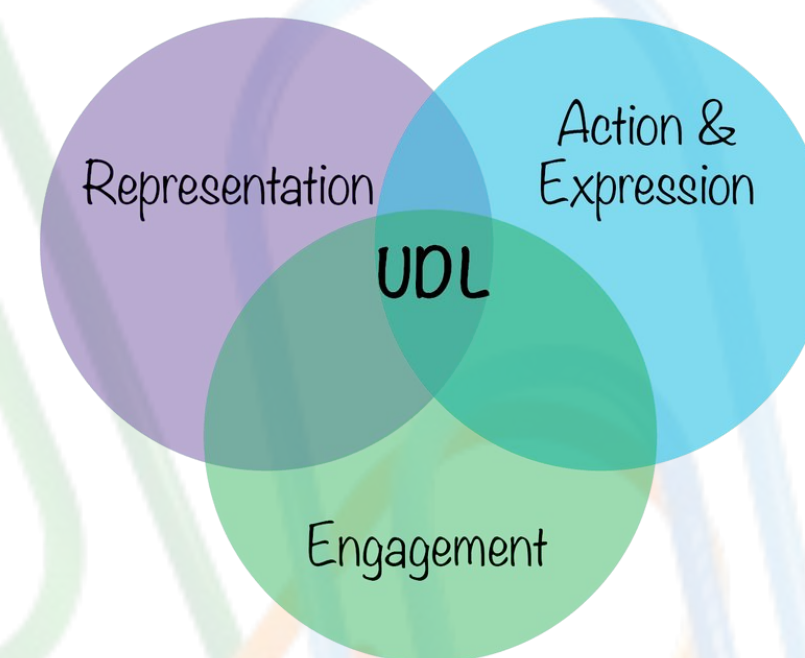

Uniwersalne projektowanie dla nauki

UDL pozwala nauczycielom dotrzeć do wszystkich uczniów. Nauczyciel stara się przewidzieć wszystkie możliwe potrzeby uczniów i zaplanować proces uczenia się w oparciu o te potrzeby. Nauczyciel przedstawia materiały edukacyjne na różne sposoby, a uczniowie mogą reagować na nie na różne sposoby (Capp, 2017). Zasady UDL są następujące:

1. Zapewnienie wielu sposobów reprezentacji
2. Zapewnienie wielu środków działania i ekspresji (sposób uczenia się)
3. Zapewnienie wielu sposobów zaangażowania

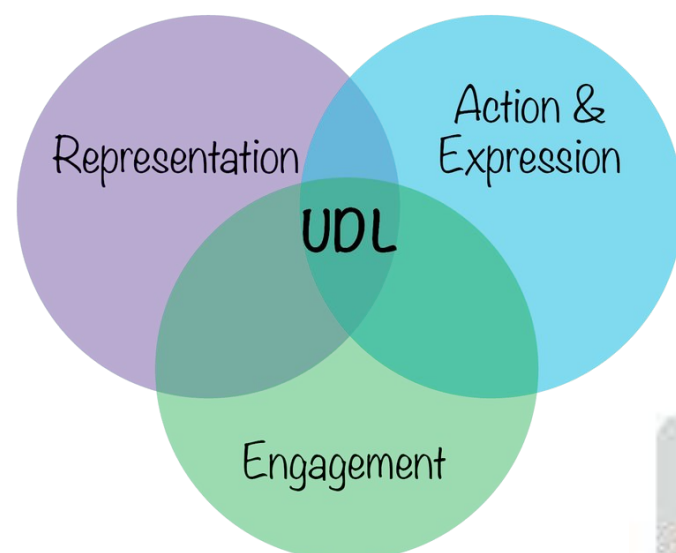

Dofinansowane przez
Unię Europejską

The Universal Design for Learning Guidelines

The goal of UDL is **learner agency** that is purposeful & reflective, resourceful & authentic, strategic & action-oriented.

	Design Multiple Means of Engagement	Design Multiple Means of Representation	Design Multiple Means of Action & Expression
Access	Design Options for Welcoming Interests & Identities - Optimize choice and autonomy - Optimize relevance, value, and authenticity - Nurture joy and play - Address biases, threats, and distractions	Design Options for Perception - Support opportunities to customize the display of information - Support multiple ways to perceive information - Represent a diversity of perspectives and identities in authentic ways	Design Options for Interaction - Vary and honor the methods for response, navigation, and movement - Optimize access to accessible materials and assistive and accessible technologies and tools
Support	Design Options for Sustaining Effort & Persistence - Clarify the meaning and purpose of goals - Optimize challenge and support - Foster collaboration, interdependence, and collective learning - Foster belonging and community - Offer action-oriented feedback	Design Options for Language & Symbols - Clarify vocabulary, symbols, and language structures - Support decoding of text, mathematical notation, and symbols - Cultivate understanding and respect across languages and dialects - Address biases in the use of language and symbols - Illustrate through multiple media	Design Options for Expression & Communication - Use multiple media for communication - Use multiple tools for construction, composition, and creativity - Build fluencies with graduated support for practice and performance - Address biases related to modes of expression and communication
Executive Function	Design Options for Emotional Capacity - Recognize expectations, beliefs, and motivations - Develop awareness of self and others - Promote individual and collective reflection - Cultivate empathy and restorative practices	Design Options for Building Knowledge - Connect prior knowledge to new learning - Highlight and explore patterns, critical features, big ideas, and relationships - Cultivate multiple ways of knowing and making meaning - Maximize transfer and generalization	Design Options for Strategy Development - Set meaningful goals - Anticipate and plan for challenges - Organize information and resources - Enhance capacity for monitoring progress - Challenge exclusionary practices

Uniwersalne projektowanie dla nauki

Większość wdrożeń podstawowych zasad UDL w procesie uczenia się miała pozytywny wpływ na uczniów. Podkreśla się jednak, że należy dostarczyć więcej dowodów na skuteczność UDL (Al-Azawei et al., 2016).

Wadą tego podejścia jest wysoki koszt specyficznych dostosowań potrzebnych niektórym uczniom, ponieważ do wdrożenia tej metodologii czasami potrzebne są dostosowania technologiczne (Rose et al., 2005).

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Seeing UDL in Action in the Classroom

Neurodiversity Resource Center

1,21 χιλ. εγγεγραμμένοι

Εγγραφή

590

Κοινοποίηση

Λήψη

Wideo YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=hCHTxTfkBsU&t=24s>

Zróżnicowane nauczanie

To podejście pedagogiczne opiera się na dopasowaniu materiałów i celów nauczania do konkretnego profilu i potrzeb ucznia. W tym procesie uczniowie otrzymują różne opcje, w których mogą angażować się w informacje. (Stradling & Saunders, 1993, mentioned in Gronseth et al., 2021)

Ocena jest istotnym aspektem DI -> szacowane są potrzeby i mocne strony ucznia -> zapewniane są dostosowane i spersonalizowane instrukcje oraz dodatkowa pomoc.

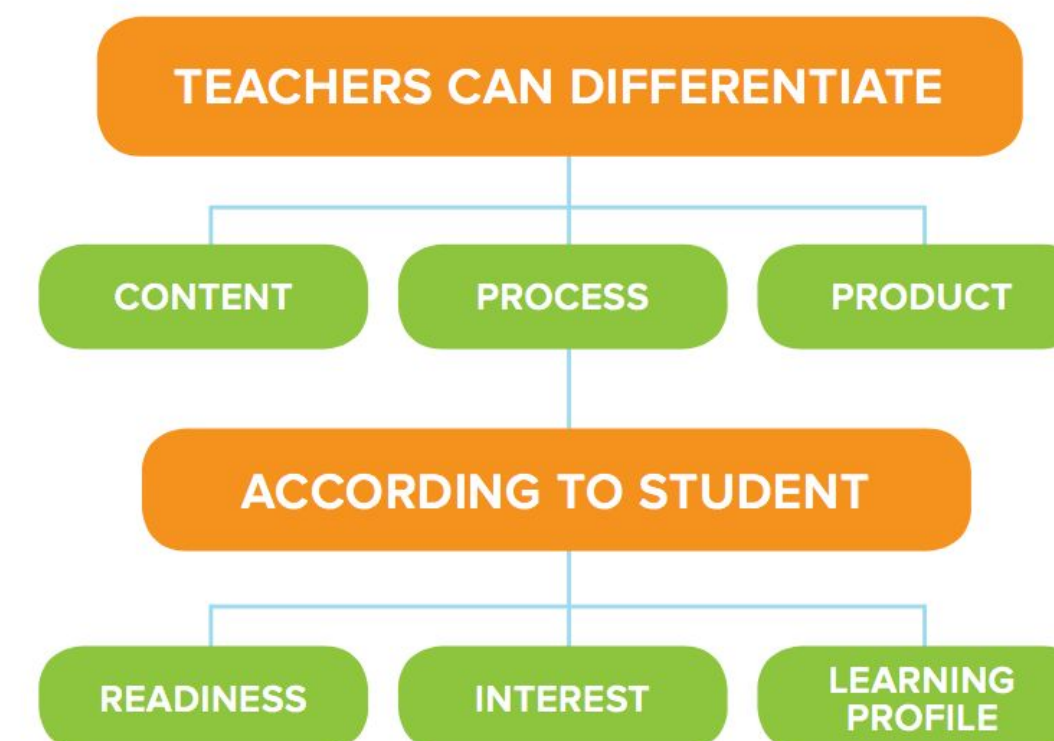
- ocena formalna
- ocena nieformalna

Zróżnicowane nauczanie

Nauczanie jest zróżnicowane na trzech poziomach:

- ✓ Treść (czego uczą się uczniowie)
- ✓ Proces (jak się uczą)
- ✓ Efekt (w jaki sposób demonstrować to, czego się nauczyli)

We wszystkich tych krokach nauczyciele wspierają swoich uczniów i pomagają im osiągnąć cele edukacyjne na swój własny sposób (Tomlinson, 2017).

Dofinansowane przez
Unię Europejską

WHY DIFFERENTIATE INSTRUCTION?

Here are several reasons Differentiated Instruction should be used!

ENGAGEMENT VARIES

ESL LEARNER

DISABILITY

DIFFERENT LEARNING STYLES

STUDENTS
DIFFER ON
PERFORMANCE
& READINESS
LEVELS

ALL STUDENT WILL
NOT LEARN THE SAME
MATERIAL WITHIN THE
SAME TIME PERIOD

Subscribe!

Differentiated Instruction: Why, How, and Examples

Teachings in Educ...
260 χιλ. εγγεγραμμένοι

Συμμετοχή

Εγγραφή

3,3 χιλ.

Κοινοποίηση

Wideo YouTube: <https://youtu.be/8BVvImZcnkw?si=nIABzLU36qT-GOcS>

Edukacja dostosowana do kultury

CRE odnosi się do **pochodzenia kulturowego** uczniów i uważa je za bardzo ważny element ich tożsamości, który wpływa na ich naukę. Celem jest ponownie zaoferowanie uczniom **wielu sposobów zdobywania wiedzy**. W tym kontekście nauczyciele mogą również dostosować materiały edukacyjne do potrzeb kulturowych uczniów i upewnić się, że odzwierciedlają one wiele głosów i perspektyw (Gronseth et al., 2021).

Nauczyciele muszą osiągnąć wrażliwość kulturową, aby podejść do procesu nauczania w sposób reagujący kulturowo. Oznacza to, że muszą zapoznać się z wartościami, postawami i tradycjami uczniów.

Edukacja dostosowana do kultury

Praktyczne wskazówki, jak uczynić klasę i szkołę bardziej odpowiednimi kulturowo:

- Uwzględnij materiały szkoleniowe autorstwa osób z innych kultur. Rozważ proporcje takich tekstów w swoim programie nauczania i staraj się nie mieć tylko jednej „symbolicznej” różnorodnej lektury.
- Zaangażuj innych dorosłych, w tym nauczycieli i rodziców z innych kultur, w tworzenie programu nauczania.
- Zapraszanie gości reprezentujących różne kultury. Zapewnienie możliwości korzystania z różnorodnych wzorców do naśladowania.

Edukacja dostosowana do kultury

Praktyczne wskazówki, jak uczynić klasę i szkołę bardziej odpowiednimi kulturowo:

- Stwórz przestrzeń w ciągu roku szkolnego dla uczniów, aby mogli wnieść swoje własne kultury do klasy. Prowadź dogłębne dyskusje na temat znaczenia i znaczenia aspektów kulturowych dla ich rodzin i ich kultur.
- Nieustannie zastanawiaj się, w jaki sposób twoje własne materiały szkoleniowe i pedagogika mogą uprzywilejowywać uczniów z określonej kultury/pochodzenia w stosunku do innych i zastanawiaj się nad tym z innymi troskliwymi dorosłymi.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Nauczanie uwzględniające kontekst kulturowy (CRT)

CRT wykorzystuje wartości, postawy i tradycje grup etnicznych i kulturowych, aby zapewnić uczniom należącym do tych grup odpowiednią edukację (Milner, 2020).

Koncentruje się na rozwoju osobistym uczniów poprzez poszerzanie ich wiedzy na temat własnej i innych kultur.

Stara się również podważyć kulturowe uprzedzenia uczniów, aby wspierać pozytywne i zdrowe relacje.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Nauczanie uwzględniające kontekst kulturowy

- 1) Refleksja nad własnymi uwarunkowaniami kulturowymi
- 2) Rozpoznawanie i korygowanie uprzedzeń w systemie
- 3) Wykorzystanie kultury ucznia do kształtowania programu nauczania i instrukcji
- 4) Wprowadzanie rzeczywistych zagadnień do klasy
- 5) Modelowanie wysokich oczekiwań wobec wszystkich uczniów
- 6) Promowanie szacunku dla różnic między uczniami, nie promowanie stereotypów.
- 7) Współpraca z rodzinami i społecznością lokalną
- 8) Komunikowanie się w sposób dostosowany językowo i kulturowo

Aktywność grupowa

Uczestnicy dzielą się na cztery małe grupy, a każda z nich jest przypisana do każdego z wprowadzonych wcześniej podejść pedagogicznych („Uniwersalne projektowanie dla nauki”, „Zróżnicowane nauczanie”, „Edukacja dostosowana do kultury”, „Nauczanie uwzględniające kontekst kulturowy”).

Każda grupa musi odpowiedzieć na następujące pytanie, przyjmując główne koncepcje i zasady podejścia pedagogicznego, do którego została przydzielona.

“Karim jest 26-letnim uczniem w klasie gotowania w centrum kształcenia i szkolenia zawodowego. Karim jest imigrantem, który mówi w języku kraju goszczącego, ale niezbyt dobrze. Czasami potrzebuje więcej czasu na zrozumienie instrukcji i popełnia błędy w ćwiczeniach, ponieważ nie jest w stanie zrozumieć wszystkich informacji. Jak nauczyciel Karima może mu pomóc?”

Jakie trudności napotykają uczniowie-migranci?

Z badania przeprowadzonego z dorosłymi uczniami-migrantami wynikają następujące trudności:

- ✓ bariery kulturowe (język, stosunek do szkoły),
- ✓ kwestie związane z rodziną i opieką,
- ✓ potrzeby materialne (ubóstwo),
- ✓ wyzwania edukacyjne (brak dostępu lub zaopatrzenia),
- ✓ bariery praktyczne (brak zaopatrzenia lub dostępu do szkoły, ubóstwo i brak bezpieczeństwa).

Takie przeszkody mogą powstrzymywać zdolnych uczniów, o czym donoszą nauczyciele (Free et al., 2014).

Jak nauczyciele mogą wspierać dorosłych uczniów-migrantów?

- ✓ Zachęta została uznana za niezbędną, wsparcie i motywacja pomogły uczniom w nauce.
- ✓ Praca w grupach pozwala uczniom myśleć i dyskutować o materiałach.
- ✓ Wymiana doświadczeń między uczniami pomogła im nauczyć się nowych rzeczy i lepiej zrozumieć niektóre z nich.
- ✓ Praktyczne uczenie się i odejście od tradycyjnego sposobu nauczania pojęć teoretycznych w klasie ułatwiło migrującym studentom naukę, zapewniając im nowe doświadczenia.

(Kärkkäinen, 2017).

Wyspecjalizowane programy językowe

Badania pokazują, że programy nauczania języków zaprojektowane dla migrantów są bardziej korzystne, gdy są zaprojektowane zgodnie z konkretnymi potrzebami każdej osoby/grupy.

Na przykład prawie wszystkie kursy językowe są przeznaczone dla osób piśmiennych, co wyklucza osoby niepiśmienne z możliwości zapisania się do szkoły w kraju przyjmującym, a nawet ubiegania się o obywatelstwo.

(Plutzer & Ritter, 2008)

Wspieranie uczniów ze środowisk migracyjnych

Inne sposoby wspierania uczniów-migrantów to:

- ✓ Włączenie **pracowników socjalnych** do ich edukacji, aby mogli radzić sobie z problemami społecznymi, z którymi migranci mogą się spotkać, a które utrudniają ich edukację w kraju przyjmującym,
- ✓ **Doradztwo zawodowe** w celu uzyskania informacji o możliwościach zawodowych,
- ✓ **Praktyczne wsparcie** , takie jak opieka nad dziećmi, elastyczny harmonogram, łatwy dostęp itp.

(Plutzer & Ritter, 2008)

Przykłady programów/organizacji wspierających różnorodne osoby

1. Integracja zawodowa przedsiębiorstw społecznych w Hiszpanii (WISE):

WISE oferują kształcenie i szkolenie zawodowe osobom zmarginalizowanym społecznie i ekonomicznie oraz pomagają im wejść na rynek pracy.

Istnieją różne rodzaje WISE, które oferują różne usługi, w zależności od potrzeb poszczególnych osób. Niektóre z nich oferują stałe zatrudnienie, podczas gdy inne ułatwiają osobom uczącym się wejście na rynek pracy.

(Źródło:

<https://www.cedefop.europa.eu/files/2025-cop-ees-study-on-the-role-of-ngos-in-up-and-reskilling-final.pdf>)

Przykłady programów/organizacji wspierających różnorodne osoby

2. Projekt „Kariera bez barier”

Poprzez poprawę doradztwa zawodowego i edukacji zawodowej, projekt ma na celu zapewnienie, że studenci, w tym osoby niepełnosprawne, są wyposażeni w umiejętności niezbędne do pomyślnego przejścia na rynek pracy.

Progress and milestones

- 2023: Trained 1,000 teachers and career counsellors, enhancing their ability to support students in career planning.
- 2024: Expanded to 80 primary schools (which combine primary and lower secondary education), introducing career counselling, innovative teaching methods, and employer collaborations.
- 2025: Extending to 80 secondary schools, reaching 1,200 students (including those with disabilities), launching 160 student projects, and implementing 160 innovative teaching practices.
- 2026 and beyond: Further strengthening inclusive career guidance and vocational education across Poland.

Źródło:

<https://www.cedefop.europa.eu/en/news/career-without-barriers-building-inclusive-and-resilient-education-and-training-systems>

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Atywności

Kolejna część warsztatów obejmuje 3 aktywności grupowe, które mają na celu umożliwienie praktycznego wdrożenia i dalszego zrozumienia pojęć poznanych w poprzedniej części.

Aktywność 1 – Kwiat różnorodności

Celem tego ćwiczenia jest, aby członkowie zespołu otworzyli się i omówili swoje cechy.

Podziel uczestników na dwa zespoły, daj im kartkę papieru, na której narysują kwiat z płatkami, a każdy płatek reprezentuje unikalną cechę każdego członka zespołu.

Dwa zespoły wymienią się kwiatami i omówią różne cechy kulturowe i tożsamościowe drugiego zespołu.

Czas trwania aktywności: Od 30 minut do 1 godziny.

Aktywność 2 – Rysowanie oburącz

Ćwiczenie to może być wykorzystane do wspierania autorefleksji i zrozumienia siebie oraz może być wykorzystane jako podstawa do zainicjowania rozmowy na temat tolerancji i poszanowania indywidualnych różnic. Cele edukacyjne są następujące:

- Uświadomienie sobie własnego stylu zarządzania konfliktami i granicami.
- Świadomość różnorodności stylów.

Czas trwania: 30-40 minut.

Aktywność 2 – Rysowanie oburącz

1. Ustaw w pomieszczeniu linię stołów i 2 krzesła po każdej stronie naprzeciwko siebie.
2. Podziel uczestników na 2 grupy. Upewnij się, że obie grupy są wystarczająco daleko, aby nie słyszeć instrukcji drugiej grupy. Możesz także zdecydować się na wyprowadzenie jednej grupy poza pomieszczenie, jeśli jest to wygodniejsze.

3. Przekaż instrukcje grupom:

Grupa 1 - Będą musieli narysować dom z drzwiami, oknami, chmurami i słońcem. Mogą dodawać elementy, ale każdy z nich musi być **okrągły**.

Grupa 2 - Będą musieli narysować dom z drzwiami, oknami, chmurami i słońcem. Mogą dodawać elementy, ale każdy z nich musi być **kwadratowy**.

Aktywność 2 – Rysowanie oburącz

4. Po zakończeniu udzielania instrukcji poproś uczestników, aby zajęli dowolne krzesło naprzeciwko kogoś z drugiej grupy. Daj każdej parze 1 długopis i 1 kartkę papieru. Poproś uczniów, aby rysowali w ciszy, trzymając ten sam długopis.
5. Po upływie 5 minut poproś uczniów, aby odsunęli stoły i usiedli w kręgu. Możesz ułatwić podsumowanie ćwiczenia:
 - Jak się czułeś?
 - Czy wystąpił konflikt? Jeśli tak, to dlaczego? Jeśli nie, to dlaczego?
 - Czy zawsze reagujesz w ten sam sposób ze wszystkimi (przyjaciółmi, rodziną itp.)?
 - Gdybym poprosił Cię o ponowne wykonanie tego zadania, co byś zmienił?

Aktywność 3 — Góra lodowa kultury

Cele edukacyjne:

- Zrozumienie pojęcia kultury
- Uświadomienie sobie własnej kultury i rozpoznanie jej wpływu na zachowanie i postawę.
- Poznanie i zrozumienie instytucji, zwyczajów, tradycji, praktyk i bieżących kwestii w danym kraju.
- Umiejętność dyskusowania o kulturach bez stereotypów lub wygłaszania osądów.

Czas trwania: 1 godzina

Potrzebny będzie arkusz flipchart i markery, obraz i teoria kulturowej góry lodowej oraz przykłady kultury (np. żywność, przedmioty, obrazy).

Aktywność 3 — Góra lodowa kultury

Jednym z najbardziej znanych modeli kultury jest góra lodowa. Koncentruje się on głównie na elementach, które składają się na kulturę oraz na fakcie, że niektóre z tych elementów są bardzo widoczne, podczas gdy inne są trudne do odkrycia.

Ideą tego modelu jest to, że kulturę można przedstawić jako górę lodową: tylko bardzo niewielka część góry lodowej jest widoczna powyżej linii wody. Ten wierzchołek góry lodowej jest wspierany przez znacznie większą część góry lodowej, znajdującą się pod linią wody, a zatem niewidoczną. Niemniej jednak ta dolna część góry lodowej jest potężnym fundamentem.

W kulturze istnieją pewne widoczne elementy: architektura, sztuka, gotowanie, muzyka, język itp. Ale potężne fundamenty kultury są trudniejsze do zauważenia: historia grupy ludzi, którzy utrzymują kulturę, ich normy, wartości, podstawowe założenia dotyczące przestrzeni, natury, czasu itp.

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Aktywność 3 – Góra lodowa kultury

facial expressions	eating habits	conception of cleanliness	literature	styles of dress	ordering of time
religious beliefs	notions of modesty	concept of justice	childraising beliefs	concept of personal space	architecture
religious rituals	food	approaches to problem-solving	concept of leadership	rules of social etiquette	popular music
importance of time	general world view	drama	gestures	concept of self	handling of emotions
paintings	understanding of the natural world	body language	holiday customs	work ethic	patterns of decision-making
values	folk-dancing	notions of adolescence	concept of fairness	conception of beauty	nature of friendship

Wykorzystaj te elementy / demonstracje kultury i umieść te, które są uważane za obserwowalne powyżej linii wodnej, na czubku góry lodowej, a te uważane za bardziej fundamentalne i niewidoczne poniżej linii wodnej.

Aktywność 3 — Góra lodowa kultury

2. Narysuj obraz góry lodowej na flipcharcie i umieść go na stole. Dodaj wszystkie przedmioty lub obrazki na czubku nad wodą.
3. Wyjaśnij model góry lodowej kultury: to, co jest łatwo widoczne, reprezentuje tylko 10% kultury.
4. Poproś uczniów, aby przenieśli różne cechy kultury poniżej lub powyżej linii wody. Pamiętaj, że to, co znajduje się powyżej i jest widoczne, to obserwowalne zachowania i artefakty, podczas gdy poniżej linii pojawiają się niewidzialne przekonania, wartości i tabu, które są przekazywane przez kulturę.
5. Ułatw dyskusję na temat związku między widocznymi i niewidocznymi aspektami kultury. Na przykład przekonania religijne są wyraźnie widoczne w niektórych zwyczajach świątecznych.

Aktywność 3 — Góra lodowa kultury

6. Ułatw dyskusję, aby dowiedzieć się, w jaki sposób widoczne aspekty kultury reprezentują wartości i przekonania, które nie są widoczne (90% część góry lodowej) i zapisz je w górze lodowej poniżej wody.

7. Zastanów się, jak różne zachowania mogą być spowodowane tą samą wartością lub jak podobne zachowania mogą być spowodowane różnymi wartościami. Na przykład, w jaki sposób kultury okazują szacunek dla wieku? Albo dlaczego ktoś bierze dodatkowe zmiany w pracy?

Wnioski: Spotykając się z inną kulturą, mamy tendencję do interpretowania zaobserwowanych zachowań za pomocą naszej własnej góry lodowej, naszego własnego zestawu wartości i przekonań. Ważne jest, aby pamiętać, że demonstrowane zachowanie jest zakorzenione w wartościach, które nie są wyraźnie widoczne.

Refleksja

- Czy nauczyłeś się czegoś nowego? Jeśli tak, co to było i jak byś to ocenił?
- Czy uważasz, że cele przedstawione na początku rozdziału zostały osiągnięte?
- Które z tych podejść i najlepszych praktyk znasz i/lub stosujesz w swojej praktyce?
- Jak myślisz, co jeszcze jest ważne i co mógłbyś dodać do tego rozdziału z własnego doświadczenia?
- Które z tych podejść i najlepszych praktyk chciałbyś wdrożyć w swojej praktyce?
- Czy z własnego doświadczenia napotkałeś trudności i bariery we wdrażaniu któregośkolwiek z tych podejść?

Referencje

- Al-Azawei, A., Serenelli, F. & Lundqvist, K. (2016). Universal Design for Learning (UDL): A content analysis of peer-reviewed journal papers from 2012 to 2015. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 16(3), 39-56. DOI: 10.14434/josotl.v16i3.19295.
- Banks, F., Leach, J. & Moon, B. (2005). New understandings of teachers' pedagogic knowledge. *The Curriculum Journal*, 16. DOI: 331-340. 10.1080/09585170500256446.
- Berry, J. W. (2017). Theories and models of acculturation. In S. J. Schwartz & J. B. Unger (Eds.), *The Oxford handbook of acculturation and health*. Oxford University Press.
- Brown, M., Gravani, M. N., Slade, B., & Jōgi, L. (2020). Integrating Migrants through Adult Language Programmes: A Comparative Case Study of Four European Countries. *Advanced Series in Management*, 155–169. DOI: 10.1108/s1877-636120200000025011
- Capp, M. J. (2017). The effectiveness of universal design for learning: a meta-analysis of literature between 2013 and 2016. *International Journal of Inclusive Education*, 21(8), 791–807. doi: 10.1080/13603116.2017.1325074
- Markowitsch, J., Scharle, A. & Csilla, M. (2025). The Role of NGOs in Up- and Reskilling: Exploring ESF+ Supported Initiatives in Austria, Italy, Slovenia, and Spain. European Competence Centre for Social Innovation, ESF+ Community of Practice on Employment, Education and Skills.

Referencje

- Create corresponding learning adaptations using Universal Design for Learning. Retrieved from Source: <https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/94806ccb-da2c-4547-b295-ffd62b3e0b2b/Universal-Design-for-Learning-1.pdf>
- Free, J. L., Križ, K., & Konecnik, J. (2014). Harvesting hardships: Educators' views on the challenges of migrant students and their consequences on education. *Children and Youth Services Review*, 47(3), 187-197.
- Gronseth, S. L., Michela, E., & Ugwu, L. O. (2021). Designing for Diverse Learners. *Design for Learning: Principles, Processes, and Praxis*. https://edtechbooks.org/id/designing_for_diverse_learners
- Kärkkäinen, K. (2017). Learning, teaching and integration of adult migrants in Finland. *Jyväskylä studies in education, psychology and social research*, 31-40, 133-136. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7212-7>
- Kotluk, N., & Kocakaya, S. (2018). Culturally Relevant/Responsive Education: What do teachers think in Turkey? *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, 5(2), 98–117. <https://www.jstor.org/stable/48710194>
- Milner, H. R. (2020). Culturally responsive classroom management. *Oxford Research Encyclopedia of Education*. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.782>
- Plutzar, V. & Ritter, M. (2008). Learning in the context of migration and integration – Challenges and options for adult learners. *Council of Europe*, 2-9.
- Rose, D. H., Hasselbring, T. S., Stahl, S., & Zabala, J. (2005). Assistive technology and Universal Design for Learning: Two sides of the same coin. *Handbook of Special Education Technology Research and Practice*, 26, 510-511.

Referencje

- Schwarzenenthal, M., Schachner, M. K., Juang, L. P., & van de Vijver, F. J. R. (2019). Reaping the benefits of cultural diversity: Classroom cultural diversity climate and students' intercultural competence. *European Journal of Social Psychology*, 50(2), 323–346. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2617>
- Setiawan, M. A. & Qamariah, Z. (2023). A practical guide in designing curriculum for diverse learners. *PUSTAKA: Jurnal Bahasa Dan Pendidikan*, 3(3), 260–275. <https://doi.org/10.56910/pustaka.v3i3.741>
- Tomlinson, C. (2017). *How to differentiate instruction in academically diverse classrooms* (3rd ed.). ASCD.
- Tursunboevna, N. Z. (2022). Various examples of differentiated instruction in the classroom, advantages and disadvantages of differentiated instruction. *EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH*, 2(12), 317. DOI: 10.5281/zenodo.7439835.

Test

- Nauczyciele muszą osiągnąć umiejętności adaptacyjne i komunikacyjne, aby odpowiednio wspierać uczniów-migrantów.
- Uniwersalne projektowanie dla nauki to podejście edukacyjne, które wspiera przyjęcie jednej metodologii nauczania na uniwersalną skalę
- W Zróżnicowanym Nauczaniu nauczyciele różnicują nauczanie na 2 poziomy: treści i postępów.
- Oczekuje się, że nauczyciele będą uwzględniać tylko materiały dydaktyczne z własnej kultury, aby ich klasa była bardziej odpowiednia kulturowo.
- W nauczaniu kulturowym nie porusza się tematu kultury, ponieważ jest on uważany za wrażliwy i może sprawić, że uczniowie poczują się niekomfortowo.

!DZIĘKUJEMY!

O NAS

@transform

Ten materiał jest dostępny na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną.